

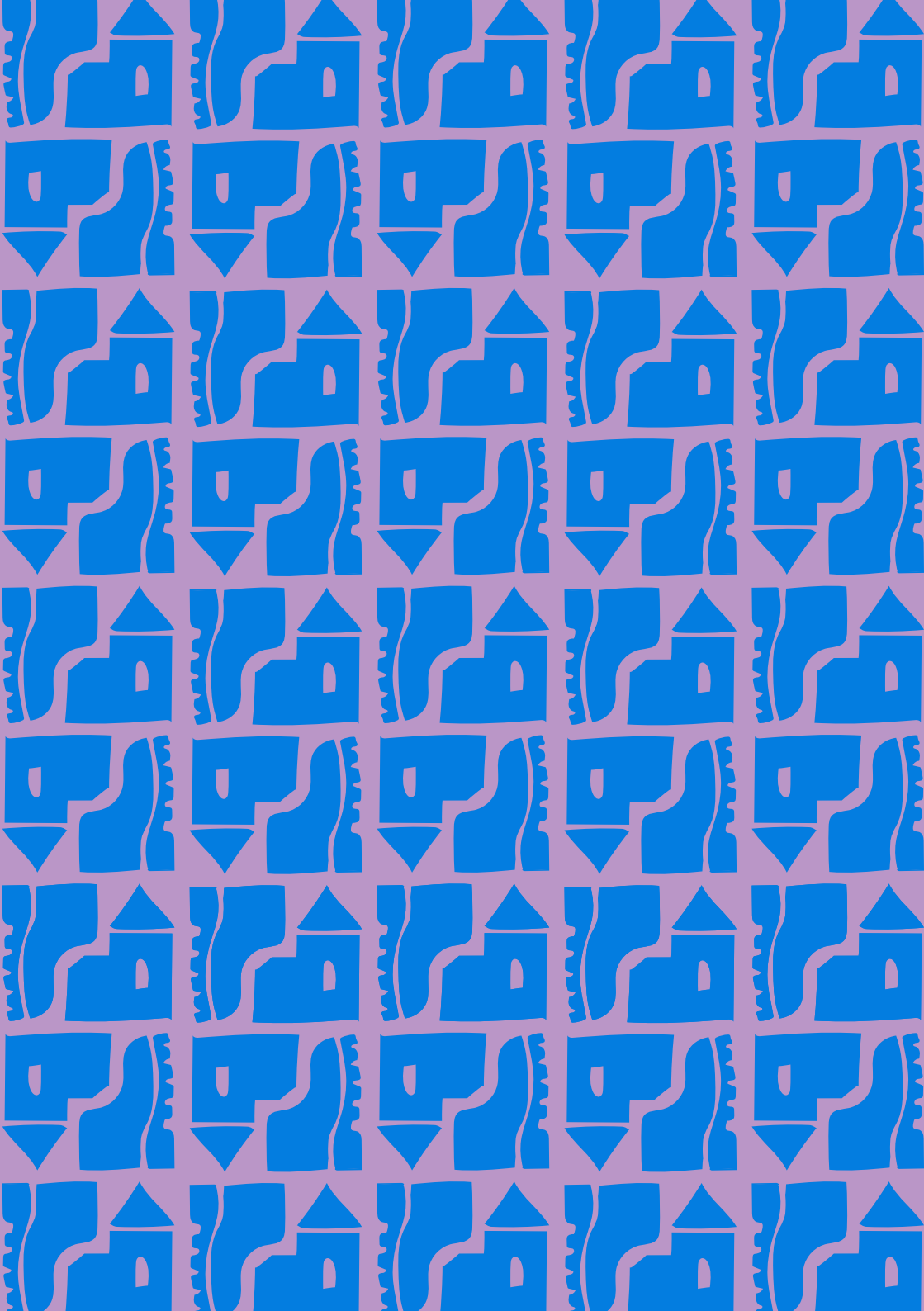
HET ZILTEPAD

PIETERBUREN WANDELROUTES

LANGS DE
RUIGE RAND

VAN HET
NOORDEN

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

HET ZILTE
PAD
LANGS DE
RUIGE RAND VAN HET
NOORDEN

WELKOM OP HET ZILTEPAD

In dit weidse gebied dienen de kerktorens als prachtige bakens, net zoals vroeger voor de scheepvaart. Ook voor ons zijn het bakens van betekenis, in allerlei opzichten. En nu kunnen ze dat ook voor jou zijn. We hebben de deuren alvast voor je opengezet.

Elk routeboekje is opgebouwd uit eerst een rondwandeling die je vanuit de kerk kan starten en waar je ook weer terugkeert. Daarna volgt een etappe naar links beschreven en een naar rechts. Zo kan je zelf kiezen of je alleen de rondwandeling wil doen of dat je misschien wel meerdaags gaat wandelen. Welke kant je op gaat mag je helemaal zelf weten.

**Wij wensen je mooie momenten
en ontmoetingen!**

**'ALLEEN WAAR JE TE VOET WAS,
BEN JE WERKELIJK GEWEEST'
- GOETHE**

PIETERBUREN IS UITGEGROEID TOT EEN VERMAARD DORP IN GRONINGEN EN GENIET ONDER WANDELAARS LANDELIJKE BEKENDHEID ALS STARTPUNT VAN HET PIETERPAD NAAR DE SINT-PIETERSBERG BIJ MAASTRICHT.

De roem dankt het dorp ook aan de komst van de zeehondencrèche in 1971 en het dorp is vertrekpunt voor wadlooptochten. De Petruskerk en Domies Toen vormen in alle drukte een rustgevend middelpunt. De ligging op een jonge kwelderwal dichtbij de Waddenkust aan de noordrand van het Hogeland maken Pieterburen tot een ideale pleisterplaats op het Ziltepad.

In de 2500-jarige bewoningsgeschiedenis van Het Hogeland ontstonden langs de Waddenkust steeds nieuwe kwelderwallen door opslibbing. Die sikkelvormige hoogten liggen als gestolde golven in de Groningse Ommelanden. Het is een herkenbaar landschap dat vanaf 600 voor Christus

kolonisten uit met name Drenthe trok die zich op de vruchtbare kleigronden vestigden. De kwelderwal waarop Wierhuizen, Pieterburen, Westernieland en Den Andel liggen, vormde zich tussen 1000 tot 1200 na Christus. In 1300 is gestart met de aanleg van een dijk tussen Wierhuizen en Pieterburen die vanaf 1350 is doorgetrokken naar Warffum. Pieterburen gold als een vooruitgeschoven post in het dynamische Waddenlandschap. In een oorkonde uit 1371 staat een verwijzing naar 'parochianen van Sint Pieter in het nieuwe land'. In die tijd lag iets noordelijker, buiten de dijk de borg Huis ten Dijke, gebouwd op een zandplaat in het Wad. De eerste bewoners zouden hun kost verdiend hebben met piraterij en zeeroof. Zij waren waarschijnlijk aangesloten bij de likedeelers, kapers in dienst van Mecklenburg en Zweden, die het gemunt hadden op schepen van het Hanzeverbond. Iets van die vrijgevochten sfeer lijkt nog altijd door de Hoofdstraat van Pieterburen te waaien.

INHOUD

1. INTRO PIETERBUREN	p. 4
2. RONDWANDELING PIETERBUREN	p. 7
3. ETAPPE NAAR → PIETERBUREN-USQUERT	p. 15
4. ETAPPE NAAR ← PIETERBUREN-HORNHUIZEN	p. 23
5. FIETSRUTES VANAF PIETERBUREN	p. 27

RONDWANDELING

PIETERBUREN

19,2

KM

OVER EENRUM,
SAAXUMHUIZEN, DEN ANDEL
EN WESTERNIELAND

DE IDEALE SPRINGPLANK NAAR AVONTUREN

**LANDSCHAPPELIJK
EN AARDKUNDIG IS
DEZE RONDWANDELING
INTERESSANT.**

De kwelderwal met daarop Pieterburen ligt op zo'n 1,3 meter boven N.A.P., vervolgens loopt het naar het zuiden af naar de Pieterbuurster- en Westernielandsemaar, restant van een oude getijdengeul, om vervolgens richting Eenrum, gelegen op een oudere kwelderwal, weer ruim een meter boven N.A.P. uit te komen. Den Andel ligt zelfs op zo'n 2 meter boven N.A.P. Het zijn op het oog minieme hoogteverschillen, maar wel van groot belang. Wie de hoogtekkaart

van het Hogeland bekijkt ziet de patronen van slenken, geulen en kwelderruggen. Op de hoogten liggen de dorpen die vaak door de bewoners in de loop van eeuwen nog verder zijn verhoogd. De wierden waarop de kerken staan vormen topjes in het landschap, net molshopen, gemarkeerd door kerktorens. Voor zee- en landschuimers vormt het dorp de ideale springplank naar avonturen. Wad- en landlopers richten hun blik naar het noorden of zuiden voor hun tochten en de verkenning van het zilte landschap met slikvelden die achter de zeedijk overgaan in akkerland en weiden.

1

DE PETRUSKERK DANKT HAAR RIJKE INTERIEUR AAN DE

VERMOGENDE BEWONERS VAN 'T

HUIS TEN DIJKE. De weduwe Oda Ponte, bewoonster van de borg, gaf aan het begin van de vijftiende eeuw opdracht tot de bouw. Ook volgende families die op 't Huis ten Dijke resideerden, lieten zich niet onbetuigd. De familie Alberda plaatsten hun handtekening met een fraaie herenbank, de preekstoel, een grafkelder en de nieuwe toren die aan het begin van de negentiende eeuw tegen de kerk aan werd gebouwd. De oude was bouwvallig. Een van de rouwborden in het koor is van Diederik Sonoy, de geuzenleider die in 1597 in 't Huis ten Dijke overleed.

2

TUSSEN KERK EN

HOOFDSTRAAT LIGT DE

WEELDERIGE TUIN DOMIES TOEN, MET EEN KRUIDENTUIN, EEN ROZENPERK, EEN SLINGERTOEN, HOOILAND, EEN DOBBE EN PLANTEN BORDERS. De tuin is tegen een kleine vergoeding te bezoeken. Aan de rand staat een theehuis dat in vroeg achttiende-eeuwse staat is hersteld. Kerk en tuin vormen een heerlijke pleisterplek.

3

DE VELE MAREN DIE HET HOGELAND DOORSNIJDEN

ZIJN VAAK GEKANALISEERDE EN UITGEGRAVEN OUDE WADGEULEN EN

SLENKEN. Boven Westernieland en Den Andel ter hoogte van boerderij Uilenstede kronkelt nog goed zichtbaar een meander van zo'n oude geul door het ingedijkte kwelderland. De Oude Riet is een relict van een restgeul in het weidse polderland.

4

EENRUM LIGT OP EEN OUDERE KWELDERWAL DAN

HET NOORDELIJK GELEGEN

PIETERBUREN. De romaanse kerk uit de dertiende eeuw had dan ook een voorganger, het lavastenen doopvont is mogelijk in de elfde eeuw gemaakt. Daarmee zou

dit vondt het oudste van Noord-Nederland en Ost-Friesland zijn. In de binnenmuren is tufsteen uit de eerdere kerk verwerkt. De luidklok stamt uit 1390 en is gewijd aan de martelaren Fabianus en Sebastianus. Café Bulthuis beschikt over een Historisch kabinet en een Ainrommer koamer met vondsten uit dorp en omgeving.

5

HOEWEL HET DORP HOOGUIT TWINTIG HUIZEN TELT, HEEFT

SAAXUMHUIZEN WEL EEN KERK

DIE IN DE DERTIENDE EEUW IS GEBOUWD. Het dorpje vormt een oase in het weidse land. Bij de kerk staat een bankje. In een voormalige bakkerij uit 1778 is Pronkkamer Finisterre gevestigd.

6 DEN ANDEL TOONT HOE VER DE INVLOED VAN DE ZEE IN DE MIDDELEEUWEN REIKTE. De naam Andel verwijst naar het Oost-Friese woord 'ondel' voor kweldergras. Het is dan ook ontstaan op de open kwelders aan de rand van de Waddenzee. Tussen de elfde en de dertiende eeuw is een eerste dijk aangelegd die via Saaxumhuizen naar boerderij Oosterhuizen liep en vervolgens naar Eenrum afboog. Wat later is de Oude Dijk aangelegd tussen Pieterburen en Den Andel. Die zeeverende dijk brak tijdens de grote Kerstvloed van 1717 door, alle huizen op de kerk na werden weggevaagd. Het water stond tot aan de stadsmuren van Groningen. Na de ramp is een nieuwe dijk bijna 2 kilometer noordwaarts aangelegd. De kerk van Den Andel stamt uit het begin van de dertiende eeuw, evenals de gedrongen losstaande toren.

7 DE KERK VAN WESTERNIELAND STOND OOI T MIDDEN IN HET DORP. Na de kerstvloed van 1717 is het dorp verder naar het oosten opnieuw opgebouwd. De romanogotische zaalkerk is dertiende eeuws. In de naastgelegen pastorie is in 1944 de cabaretier Freek de Jonge geboren.

8 LANGS HET KAAKHORNSTERPAD ZIJN NOG EEN PAAR KOLKEN HERKENBAAR DIE BIJ DIK-DOORBRAGEN ONTSTONDEN. De waterpartijen zijn diep in het land uitgesleten door het kolkende water.

ROTEBESCHRIJVING

RONDWANDELING Pieterburen

AFSTAND 19,2 km

STARTPUNT Petruskerk

Met de rug naar de Petruskerk vanaf de entree **RA** → over het pad langs camping Boetn Toen dat naar links buigt en uitkomt op fietspad langs Pieterbuurster maar. Dat volgen. Bij 92 rechtdoor naar 91. Bij 91 ← **LA** Oudedijksterweg naar 36 en rechtdoor naar 35 (eerste afslag **RA** → fietspad Eenrumerstreek). Bij 35 ← **LA** 63. Ter hoogte brug over Eenrumermaar ← **LA** 11. Bij 11 in centrum Eenrum ← **LA** richting 10 langs Laurentiuskerk. Bij rand dorp op splitsing knooppunten verlaten, rechtdoor Handerweg, einde T-splitsing ← **LA** Saaxumhuizerweg naar 20 in Saaxumhuizen, rechtdoor 83. Bij 83 rechtdoor 98 en ← **LA** 99, rechtdoor 58. Bij 58 ← **LA** 55, 59 en rechtdoor naar 46. Bij 46 ← **LA** naar 40 en ← **LA** naar 65 op Hoofdstraat Pieterburen, rechtdoor 60 en daarna naar Petruskerk.

17

ETAPE NAAR RECHTS

PIETERBUREN USQUERT

15,7 KM

OP DE GRENS VAN WATER EN LAND

WIE IN PIETERBUREN
DIEP INADEMT, RUIKT
DE ZILTE LUCHT. VANAF
DE PETRUSKERK EN HET
BEZOEKERSCENTRUM
WADDENKUST VAN HET
GRONINGER LANDSCHAP
LIGGEN ZEE EN KWELDERS
BINNEN HANDBEREIK.

De tocht naar Usquert voert
over oude en nieuwe zeedijken,
gaat door de jongste polders van
Groningen en vertelt het verhaal
van zeedoorbraken, landaanwining

en de rijke vogelwereld op de
grens van water en land. Een
landschap dat rechtlijnig en streng
oogt, maar een rijke schakering
aan leven en cultuurhistorie
herbergt. Van de veldleeuwerik
die hoog in de lucht zingt, tot de
lepelaars die in de wadslenken hun
kostje bij elkaar zoeken. En van
dansende kluten, foeragerende
reeën en hazen die het hazenpad
kiezen tot de levenslust van
boeren en dorpsbewoners en
hun diepbewogen strijd tegen
krimp en verpaupering.

1 HET STREEKJE OUDEDIJK IS GENOEMD NAAR DE ZEEBORG, DE VROEG DERTIENDE-EEUWSE DIJK DIE INMIDDELS EEN STUK VAN DE WADDENZEE LIGT. TEN NOORDEN ER VAN ZIJN IN DE LATERE EEUWEN NOG TWEE DIJKEN AANGELEGD. De plas water aan de westkant van het streekje grenzend aan de boerderij is een kolk of wiel, overblijfsel van een eerdere dijkdoorbraak. Omdat het water met grote kracht door de opening in de dijk stroomt ontstaat daarachter een diep gat.

2 'T HUIS TEN DIJKE, OOK WEL DIJKSTERHUIS GENOEMD, IS NOG ALTIJD IN HET LANDSCHAP HERKENBAAR AAN DE BINNEN-GRACHT MET BORGSTEE. De borg is in 1903 afgebroken en stamde uit de veertiende eeuw. De Petruskerk in Pieterburen dankt haar rijke interieur mede aan de opeenvolgende bewoners. De borg was op een zandplaat gebouwd en lag daardoor hoger dan de andere bebouwing in de omgeving. Het bleef dan ook gespaard voor de stormvloed in 1570 en 1717. Een van de bewoners was de dochter van watergeus en aanvoerder Diederik Sonoy. Nadat hij het kriegsleven vaarwel zegde, trok hij in bij zijn dochter en schoonzoon. Hij ligt begraven in de Petruskerk. Een Moorse bediende die hem vergezelde raakte verliefd op een van de dienstmeisjes. Toen zij een andere minnaar verkoos, vermoordde hij haar met messteken. Een paar dagen later is hij even ten noorden van de borg onthoofd.

3 DE NOORDPOLDER IS EEN VAN DE LAATSTE GROTE INPOLDERINGEN GEWEEST IN GRONINGEN. Door de aanleg van een zeedijk over de opgeslibde kwelders schoof het vaste land zo'n 2 kilometer op. Op de uitgestrekte kwelders lagen voorheen al boerderijen die op huiswierden waren gebouwd om de bewoners droge voeten te garanderen. De 3500 hectare grote polder is vooral in gebruik als akkerland.

4 DE KLUTENPLAS DOET ZIJN NAAM EER AAN. OPMERKELIJK ZOVEEL KLUTEN DE BINNENDIJKSE BRAKWATERPLASSEN TREKKEN.

Ook andere steltlopers, berg-eenden en ganzen voelen zich er thuis. Het is een ideale plek voor wadvogels om rustig te broeden, zonder angst voor hoogwater.

5 NOORDPOLDERZIJL, DE KLEINSTE ZEEHAVEN VAN NEDERLAND, IS ALLEEN BE-REIKBAAR BIJ HOOG WATER.

Café 't Zielhoes is gevestigd in de oude sluiswachterswoning die bij de uitwateringssluys is gebouwd. Aan de sluis is goed te zien hoe veel hoger de huidige dijk reikt, dan de oude. De later geplaatste basaltblokken kapselen de oude sluis in, zodat het wel een grot lijkt.

6

**HET VROEGERE GEMEENTEHUIS
VAN USQUERT NAAR ONTWERP
VAN DE BEKENDE ARCHITECT
BERLAGE ETALEERT DE RIJKDOM
VAN DE TOENMALIGE GEMEENTE
TUSSEN DE TWEE WERELDOORLOGEN.**

Het opvallende raadhuis kwam in 1930 tot stand. Usquert telde in die tijd relatief gezien de meest vermogende inwoners van Nederland. Vanaf de negentiende eeuw stegen de landbouwprijzen. Rentenierende boeren bouwden grote villa's die het straatbeeld van het dorp domineren.

**AL VROEG TIJDENS DE KERSTENING
VAN DE FRIEZEN VERREES ER EEN
KERK OP DE WIERDE VAN USQUERT.**

Missionaris Liudger stichtte in de negende eeuw een houten godshuis. Usquert groeide in de middeleeuwen uit tot een proosdij van het bisdom Münster. Achter de toren uit 1868 staat een romanogotische kerk uit de dertiende eeuw. Een eerdere tufstenen kerk zou in brand zijn gestoken door inwoners van Eenrum in de bloedige strijd tussen de landschappen Hunsingo en Fivelingo. Usquert vormt het meest noordelijke puntje van de westelijke oeverwal van de oude Fivelboezem. De rij achter elkaar gelegen wierden op die rug in het Hogeland begint bij Westerwijtwerd en Middelstum in het zuiden.

ROUTESCHRIJFING

ETAPPE NAAR RECHTS

→ **Pieterburen - Usquert**

AFSTAND 15,7 km

STARTPUNT Kerk Pieterburen

Vanaf de entree met de rug naar de Petruskerk in Pieterburen
← **LA** naar de Hoofdstraat. Die oversteken en links van het Bezoekerscentrum Waddenkust het pad naar de achterzijde nemen en grasveld recht oversteken. Voor betonpad **RA** → schelpenpad langs speeltuin, slingert tussen bosschages door, gaat over slootje. Op klinkerweg ← **LA** weg door stukje nieuwbouw volgen, komt uit op T daar weer ← **LA**. Fietspad volgen tot waar pad scherp naar rechts afbuigt voor boerderij. Hier ← **LA** over betonpad, gaat over in veldpad. Met een bocht om bosje en waterplas heen, de vijver is een wiel, restant van een dijkdoorbraak toen de eerste dijk, die in de dertiende eeuw tot stand kwam, vlak boven Pieterburen langs liep. Pad komt uit op Dijksterpad. Vanaf hier knooppunten volgen.

Het Dijksterpad kruist de Oude zeedijk die na de Kerstfloed van 1717 is aangelegd. In de verte rijst de zeedijk op die in 1811 over de rand van de toenmalige kwelder is aangelegd. Met die indijking kreeg Groningen er een polder bij van 3500 hectare, de Noordpolder. Boven de voormalige zeebodem zingen de leeuweriken. Bij 11 schuin links de dijk oplopen en vervolgens **RA** → tot aan de haven van Noordpolderzijl. Bij Noordpolderzijl **RA** → dijk af naar knooppunt 21 en rechtdoor Zijlweg naar 51. Op T-splitsing Middendijk **RA** → en direct weer ← **LA** (bordje verboden toegang en doodlopende weg negeren). Op erf monumentale boerderij Bierema links aanhouden en op fietspad ← **LA**. In flauwe bocht ter hoogte Wadwerderweg 36 **RA** → provinciale weg oversteken. Op klinkerpad ← **LA** Wadwerderweg volgen. Gaat over in Raadhuisstraat (links aanhouden), langs Berlagehuis en koren- en pelmolen Eva. Daarna **RA** → Torenstraat naar de Petruskerk van Usquert.

LEGENDA

LANDSCHAP

- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Kwelderwal
- Terpen en Wierden
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

ROUTEKAART | PIETERBUREN - USQUERT

ETAPPE NAAR LINKS

PIETERBUREN HORNHUIZEN

13,9 KM

ROUTESBESCHRIJVING

ETAPPE NAAR LINKS

← Pieterburen – Hornhuizen

AFSTAND 13,9 km

STARTPUNT Kerk Pieterburen

Vanaf de Petruskerk naar de oprijlaan lopen en daar **RA** → om camping Boet'n toen heen. Pad buigt af naar links, volgen tot aan wandelknooppunt 92. Daar dit stukje route van het Pieterpad verlaten en rechtdoor naar 91. Bij 91 **RA** → op de Oudedijksterweg naar 90 en 99 in Broek. Bij 99 **RA** → naar 88 in Wierhuizen. Aan de rechterhand bij de entree van het gehucht bevindt zich de begraafplaats van Wierhuizen op een wierde. Naast het lijkhuisje zijn in ijzer de contouren van een bescheiden kerkje vorm gegeven. In het midden staat een tafeltje met twee stoelen waar het goed zitten is. Bij 88 **RA** → naar 64 en vervolgens het smalle veldpad tussen sloot en akker volgen naar 55. Aan het eind van de akker ← **LA** en vervolgens op veldweg **RA** → en ter hoogte van erf boerderij ← **LA** weg volgen over Oudedijk.

Einde **RA** → Dijksterweg naar 55. Over de kruin van de zeewering ← **LA** naar 60. Ter hoogte van Feddema's plas ← **LA** veldpad dat overgaat in betonpad door de polder. Kruist opnieuw de Oudedijk. Bij 76 **RA** → over de Dijksterweg naar 94 op de hoek van kerk en het kruispunt in Hornhuizen.

LEGENDA

LANDSCHAP

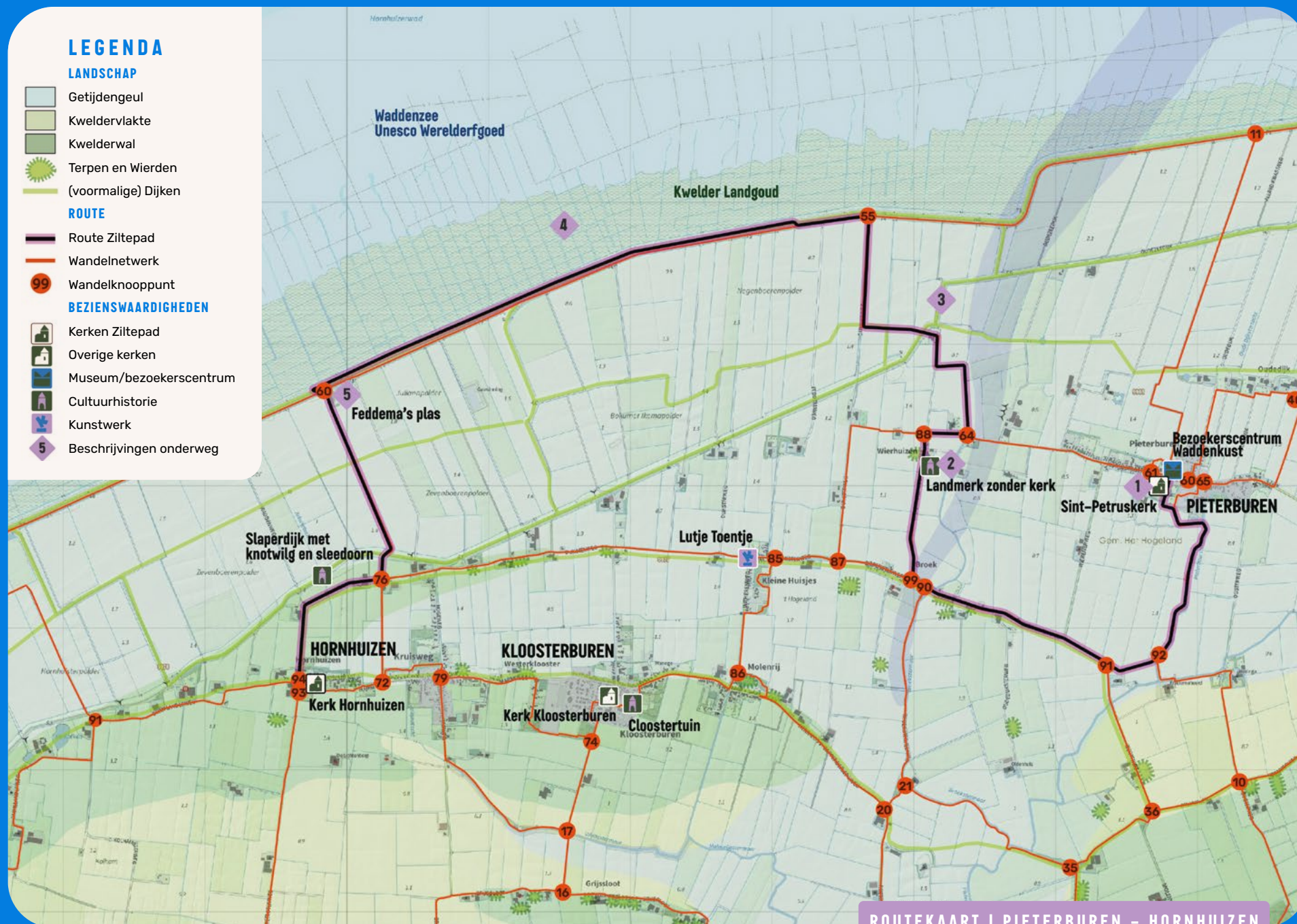
- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Kwelderwal
- Terpen en Wierden
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

ROUTEKAART | PIETERBUREN – HORNHUIZEN

FIETSRUTES

RECHTSOM

ROUTE Pieterburen - Usquert - Uithuizermeeden

AFSTAND 22,5 km

STARTPUNT Petruskerk Pieterburen

Vanaf Petruskerk in Pieterburen **RA** → Hoofdstraat en bij 33 **← LA** naar 32. Bij 32 **← LA** naar 39 en **RA** → langs de Klutenplas. Daar schuin de dijk over en aan de kwelderkant het fietspad vervolgen tot aan 61 bij Noordpolderzijl. Bij 61 **RA** → naar 60 en bij 60 **← LA** naar 59. Bij 59 **RA** → naar 76. Tegenover molen Eva **← LA** naar 45 langs Petrus- en Pauluskerk van Usquert. Bij 45 rechtdoor naar 64 (Uithuizen). Bij 64 rechtdoor Hoofdstraat West langs Jacobi kerk. Bij Jacobikerk linksom Hoofdstraat Oost. **← LA** Leeuwstraat en **RA** → (bij 65) Borgweg naar 74. Bij 74 **RA** → Torenstraat naar Mariakerk.

LINKSOM

ROUTE Pieterburen - Hornhuizen - Vierhuizen

AFSTAND 19 km

STARTPUNT Petruskerk Pieterburen

Met de rug naar oprit naar Petruskerk Pieterburen op Hoofdstraat **← LA** naar 35 - 36 - 18 - 19 (Hornhuizen) - 12 - 13 - 14 - richting 10 (Vierhuizen dorpskerk).

LANGS DE RUIGE RAND
VAN HET NOORDEN

Foto: Marcel van Kammen

HET ZILTE PAD

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Het Ziltepad is een
initiatief van Groninger
Kerken en Stichting Alde

Fryske Tsjerken in samenwerking met Visit
Wadden. De langeafstandsroutte verbindt
eeuwenoude kerken, unieke dorpen en
verhalen aan het weidse landschap langs
UNESCO Werelderfgoed Waddenzee – en
de mensen die hier wonen. Het pad nodigt
je uit om te vertragen en te bezinnen.

HET ZILTEPAD BIEDT MEER DAN

WANDELEN | Alles wat je nodig hebt om je
route te plannen vind je op: [visitwadden.nl/
hetziltepad](https://visitwadden.nl/hetziltepad). Hier vind je de GPX bestanden,
tips voor eten & overnachten, de podcast-
serie met verhalen en nog meer.

**INTERACTIEVE
KAART** | Scan de
QR code en bekijk
alle etappes in de
interactieve kaart.

TOEGANG KERKEN | Langs Het Ziltepad
zijn de deelnemende kerken (herkenbaar
aan Het Ziltepad logo op het bordje
naast de deur) in principe dagelijks
geopend van 1 april tot 1 november van
9.00 tot 17.00 uur. Buiten deze periode
in ieder geval ook toegankelijk via een
sleuteladres of met sleutelcode.

De kerk van Hegebeintum is een
uitzondering in deze route. Kijk voor
de tijden op terphegebeintum.nl

MEER INFO | Je kunt ons volgen via
Instagram en Facebook @HetZiltepad

22 ETAPPES | Het Ziltepad heeft maar
liefst 22 etappes langs de Waddenkust,
van Den Helder tot Termunten én 22
rondwandelingen, bij elke kerk één.
Met wie loop jij Het Ziltepad? Wil je de
etappeboekjes los kopen of de aantrekkelijke
en voordelige Ziltepad verzamelbox,
ga dan naar winkel.hetziltepad.nl.

Het Ziltepad is van Groninger Kerken
en Stichting Alde Fryske Tsjerken in
samenwerking met Visit Wadden en is mede
mogelijk gemaakt door Het Waddenfonds,
Mondriaan Fonds, Stichting Vrienden op de
Fiets, Provincies Noord-Holland, Fryslân
en Groningen, FB Oranjewoud, Gemeente
Hollands Kroon en het Cultuurfonds.

STEUN ONS | Heb je genoten van wandelen
langs Het Ziltepad? Van de eeuwenoude
kerken en hun gastvrije vrijwilligers? Met
een gift help je ons dit erfgoed te bewaren
voor toekomstige wandelgeneraties.
Kijk op groningerkerken.nl/steun-ons
of aldefrysketsjerken.nl/donateur

COLOFON

SAMENSTELLING, TEKST EN FOTOGRAFIE

Fokko Bosker

TOPOGRAFISCHE KAARTEN

Fries Erfgoed Collectief – Jelmer Bokma
& Topokaartopmaat: Luitzen Nijdam

LINOSNEDE OMSLAG

Beeldend kunstenaar Gerrit Terpstra

GRAFISCH ONTWERP

NØBODY | thisisnobody.nl

LUISTER HIER
DE PODCASTSERIE
HET ZILTEPAD.

ELK DORP ZIJN
EIGEN VERHAAL.

SPOTIFY

YOUTUBE

**In dit routeboekje vind je een rondwandeling
in Pieterburen en de trajecten van en
naar de kerk van Pieterburen.**

Dit boekje is onderdeel van een reeks van
22 etappes die samen het volledige Ziltepad
bewandelen. Spaar ze allemaal!

